

Vipstjert

- Skrevet af Viggo Petersen. Fotos af Per Berthing

Motacilla en elegant og livlig fugl, kendt for sin karakteristiske adfærd. Vipstjerten kommer i flere udgaver, men fælles for dem alle er at vipper med stjerten (stjert: gammelt udtryk for halen på et dyr).

Bjergvipstjerten (motacilla cinerea) er skyld i, at jeg i 15-16-årsalderen (1970-71) for alvor begyndte at studere fugle mere end bare, at synes de var sjove at se på.

I Munkemølleskoven ved Rønshoved, hvor jeg yndede at strejfe rundt, opdagede jeg en vipstjert, der havde rede under en trærod ved bredden af en bæk. Den lignede ikke de vipstjerner jeg kendte, så jeg måtte på biblioteket og studere fuglebøger. Det viste sig at være en bjergvipstjert, og der stod at den kun sjældent

yngelede i Danmark. Så var jeg solgt på det ornitologiske slavemarked. Jeg fulgte mine vipstjerner hver dag hele sommeren indtil ungerne fløj fra reden. Bjergvipstjerten har senere hen haft en særlig plads i mit hjerte, når den dukker op rundt omkring.

En vipstjert der ligner den lidt, er **gul vipstjert** (motacilla flava), som mest holder til på mark og overdrev, hvilket dens tyske navn, Schafstelze (den lever sammen med fårene) tyder på. Jeg har i den tid jeg har boet på Kegnæs stort set hvert år set udflyjende unger med forældre omkring matriklen, men det er ikke lykkedes mig at finde, hvor de yngede. Bedste oplevelse med fuglen eller nærmere fuglene, var da jeg engang sad i fugletårnet ved Hartsø, og lige pludselig, som ved et trylleslag var hele marken overstrøet med hundredvis af gule vipstjerner, som fouragerede mellem kreaturerne og især disses efterladenskaber. De blev nogen timer og vips.... var de væk igen.

Endelig har vi den mest kendte, **hvid vipstjert** (motacilla alba), som vi alle kender på den skarpe melodiske kald når den i bløde buer passerer forbi i luften. Eller den i fuldt firspring eftersætter fluer (og andre insekter) i haven og på marken.

Den er udbredt i hele Europa og Nordafrika. Da den er trækfugl, oplever vi ekstra mange hvid vipstjert i forbindelse med forårs- og efterårstrækket.

Jeg var på ferie i Egypten i januar i år. På hotelområdet vrimlede det med hvid vipstjert, men pudsigt nok kun ungfugle.

Hvid vipstjert findes også i en sortrygget variant (motacilla alba yarrellii, der primært holder til på de britiske øer. I Danmark indberetter 70 stolte ornitologer årligt, at de har set en sortrygget.

Kom ud og se efter hvide, gule, sortryggede og bjergvipstjerner, og hvis du er rigtig heldig en citronvipstjert (motacilla citreola) måske i Skagen, hvor jeg så den for nogen siden.